

رسالت رسانه

آشنایی با رسانه‌های مکتوب، به عنوان ابزارهای آموزشی در دسترس برای فراگیری بهتر دانش آموزان

مهتاب خسروشاهی

تعلیم و تربیت

اشاره

در یادداشت سردبیر شماره‌ی دو، تحت عنوان «آموزگاران و تحول»، از ده نکته‌ی برجسته در سند تحول راه‌بردی آموزش و پرورش سخن گفتیم و زمینه‌های تحول در نظام تعلیم و تربیت کشور و عملیاتی ساختن هر یک را شرح دادیم. در همین نکته‌ی مندرج در یادداشت مذکور یادآور شدیم: «با توجه به توسعه‌ی روزافزون فناوری‌های اطلاعاتی و پیدایش رسانه‌های نو پدید، مدرسه باید مکانی برای ارائه‌ی آموزش‌های مرتبط باسواد رسانه‌ای باشد».

به خاطر این که معتقدیم باید به مرور برای اجرایی کردن بندهای ده‌گانه‌ی سند تحول گام برداریم، در این شماره مقاله‌ای را درباره‌ی آشنا ساختن دانش‌آموزان با

همت مضاعف، کار مضاعف

برگ اشتراک مجله‌های رشد

شرایط:

۱. پرداخت مبلغ ۷۰/۰۰۰ ریال به ازای یک دوره یک‌ساله مجله‌ی درخواستی، به صورت علی‌الحساب به حساب شماره‌ی ۳۹۶۶۲۰۰۰ بانک تجارت شعبه‌ی سه راه آزمايش (سرخه‌حصار) کد ۳۹۵ در وجه شرکت افست.
۲. ارسال اصل فیش بانکی به همراه برگ تکمیل شده‌ی اشتراک بایست‌سفارشی. (کپی فیش را نزد خود نگه دارید.)

◆ نام مجله‌های درخواستی:

.....
.....
.....

◆ نام و نام‌خانوادگی:

.....

◆ تاریخ تولد:

.....

◆ میزان تحصیلات:

.....

◆ تلفن:

.....

◆ نشانی کامل پستی:

.....

◆ استان: شهرستان:

.....

◆ خیابان:

.....

◆ پلاک: شماره‌ی پستی:

.....

◆ در صورتی که قبلاً مشترک مجله بوده‌اید، شماره‌ی اشتراک خود را بنویسید:

کد اشتراک:

امضا:

۱۵۸۷۵/۶۵۶۷

● صندوق پستی مرکز بررسی آثار:

۱۶۵۹۵/۱۱۱

● صندوق پستی امور مشترکین:

www.roshdmag.ir

● نشانی اینترنتی:

۰۲۱-۷۷۳۳۶۶۵۶-۷۷۳۳۵۱۱۰

● امور مشترکین:

۰۲۱-۸۸۳۰۱۴۸۲

● پیام‌گیر مجله‌های رشد:

یادآوری:

- ◆ هزینه‌ی برگشت مجله در صورت خوانا و کامل نبودن نشانی و عدم حضور گیرنده، برعهده‌ی مشترک است.
- ◆ مبنای شروع اشتراک مجله از زمان دریافت برگ اشتراک خواهد بود.

می‌کند. لازم به ذکر است، اگر چه مطالعه‌ی روزنامه و مجله از نیازهای ضروری دانش‌آموزان محسوب می‌شود، اما باید با انتخاب صحیح، این نیاز به درستی پاسخ داده شود. بنابراین، یکی از نکات مهم، «انتخاب» مجله و روزنامه است.

هر رسانه، یک کلاس است

برای این که به تفکیک با آن چه دانش‌آموزان از مطالعه‌ی انواع روزنامه‌ها و مجله‌ها می‌آموزند آشنا شویم و بتوانیم با استفاده از رسانه‌های نوشتاری، مهارت‌هایی را در دانش‌آموزان تقویت کنیم، انواع رسانه‌های مکتوب و اثر آن‌ها را بررسی می‌کنیم.

۱. ورزشی

مهارتی که می‌آموزند: تحلیل اخبار، آشنایی با اصطلاحات ورزشی و آشنایی با کلمه‌های جدید، به ویژه کلمه‌های مرتبط با رشته‌های ورزشی.

روش کار: یک نمونه مجله و یک نمونه روزنامه‌ی ورزشی معتبر را انتخاب کنید. از بین خبرها، یک خبر و یک گزارش را تعیین کنید و هر کدام را جداگانه همراه بچه‌ها بخوانید و درباره‌ی آن بحث کنید. کلمه‌های جدید را برای دانش‌آموزان معنی کنید. سپس فهرست کلماتی را که دانش‌آموزان شیوه‌ی تلفظ یا مفهوم آن‌ها را نمی‌دانند، روی تخته‌ی کلاس بنویسید و درباره‌ی هر یک توضیح دهید. با تکرار این کار، دانش‌آموزان به تدریج با اصطلاحات ورزشی، کلمه‌های تازه و نیز نحوه‌ی تهیه‌ی خبر و اصول گزارش نویسی، متناسب با سنجش آشنا می‌شوند. این روش می‌تواند برای مجله‌هایی با موضوع‌های تخصصی دیگر چون مجله‌های هنری، علمی و اقتصادی نیز تکرار شود.

۲. ماهنامه‌ها

مهارتی که می‌آموزند: با توجه به تنوع ماهنامه‌ها، اعم از علمی، هنری، اقتصادی و اجتماعی، انتخاب هر یک می‌تواند مهارت‌هایی چون یادگیری لغت‌ها، ساختار ماهنامه، شیوه‌ی نگارش و انتخاب موضوع در ماهنامه‌ها را به دانش‌آموزان بیاموزد.

روش کار: یک نمونه از هر ماهنامه را با موضوع تخصصی انتخاب و هر ماه یکی از آن‌ها را بررسی کنید. برای دانش‌آموزان پنج موضوع را انتخاب کنید و از آن‌ها بخواهید مطلب‌های مورد نظر را مطالعه کنند و خلاصه‌ای از آن چه را متوجه شده‌اند، با انشای خودشان بنویسند. سپس درباره‌ی نوع گزارش و خبرنگاری در ماهنامه‌ها و انتخاب موضوع و دیگر مسائل مرتبط با آن‌ها صحبت کنید.

۳. کمیک استریپ

مهارتی که می‌آموزند: شاید پیش از تقویت مهارت خواندن، پی‌گیری داستانی کمیک استریپ و آشنایی با این نوع روایت داستان،

رسانه‌های مکتوب منتشر کرده‌ایم.

احتمالاً شما هم یادتان می‌آید که در ابتدای یادگیری حروف الفبا، یکی از تکالیف، جمله‌سازی با استفاده از حروف روزنامه بود. دانش‌آموز باید این حروف را از بین حروف درشت روزنامه انتخاب و با چسباندن آن‌ها به هم، به تدریج کلمه و بعد هم جمله می‌ساخت. این تنها استفاده‌ی آن زمان ما از یک رسانه‌ی مکتوب بود؛ البته گاهی معلم‌های خوش ذوقی هم داشتیم که خواندن روزنامه و مجله را برای آشنایی بیشتر ما با کلمه‌ها و جمله‌ها توصیه می‌کردند.

اما انگار امروزه در امر آموزش، کاربردهای دیگری نیز از این رسانه وجود دارد! با مطالعه‌ی مجله و روزنامه در زمینه‌های گوناگون، می‌توان هم کلمه‌های جدیدی را آموخت و هم با شیوه‌ی نوشتاری هر کدام از این جراید بیشتر آشنا شد. این نوشته ترجمه‌ای است از یک منبع انگلیسی، با موضوع تأثیر مطالعه‌ی انواع مجله‌ها و روزنامه‌ها در آموزش بهتر به دانش‌آموزان. رسانه‌های مکتوب از منابع مهم و تأثیرگذار برای اطلاع‌رسانی در زمینه‌های گوناگون به شمار می‌روند. هر چند که اطلاع‌رسانی، از شاخص‌ترین کاربردهای این رسانه‌هاست، اما بی‌تردید تنها کاربرد آن‌ها نیست. مطالعه‌ی این منابع اطلاع‌رسانی، نه تنها اطلاعات و خبرهای جدید را در اختیار دانش‌آموزان قرار می‌دهد، بلکه می‌تواند در روند فراگیری دانش‌آموزان آثاری به شرح زیر ایجاد کند:

۱. **ارتقای سطح آگاهی:** به روز بودن اخبار روزنامه‌ها و مجلات و بحث و گفت‌وگو درباره‌ی آن‌ها در کلاس، باعث زنده و پویا شدن کلاس درس و آموزش می‌شود. به این معنی که انتخاب برخی اخبار مناسب با سن دانش‌آموزان و صحبت درباره‌ی آن‌ها، می‌تواند دانش‌آموزان را در جریان آخرین یافته‌های علمی، هنری، اجتماعی، فرهنگی و ورزشی قرار دهد. هم چنین ذهن دانش‌آموزان را با تازه‌ها درگیر می‌کند. این درگیری، ذهن را به تفکر وامی‌دارد و پرسش‌هایی را به دنبال می‌آورد.

۲. **ایجاد حساسیت:** دانش‌آموزان با مطالعه‌ی این منابع از آن چه در اطرافشان می‌گذرد، آگاه می‌شوند و به این ترتیب ذهنشان به مسائل حساس می‌شود.

۳. **تقویت مهارت‌های سه‌گانه:** مطالعه‌ی روزنامه‌ها و مجله‌ها، مهارت‌های خواندن، نوشتن و شنیدن را در دانش‌آموزان تقویت می‌کند به این معنی که دانش‌آموزان به تدریج یاد می‌گیرند چگونه خبرهای مناسب را انتخاب کنند و یا بشنوند. از طرف دیگر، با مطالعه یا شنیدن خبر، دایره‌ی واژگان آن‌ها گسترش و مهارت نوشتاری‌شان افزایش می‌یابد.

۴. **برقراری ارتباط:** با مطالعه‌ی رسانه‌های مکتوب و آشنایی با لغت‌های جدید، مهارت صحبت کردن و برقراری ارتباط اجتماعی دانش‌آموز ارتقا می‌یابد؛ چرا که با آگاهی از اخبار جدید، می‌تواند در بحث‌های گروهی شرکت و اظهار نظر کند.

۵. **عادت به مطالعه:** با این روش دانش‌آموز به مطالعه عادت

مرحله‌ی تکمیلی

پس از یک دوره‌ی حدوداً یک تا دو ماهه‌ی بررسی و آشنایی دانش‌آموزان با انواع مجله‌ها، روزنامه‌ها و کتاب‌های مناسب با سنین، مرحله‌ی تکمیلی آموزش فرا می‌رسد. در این مرحله می‌توان به تدریج به سه روش آموخته‌ها را مرور کرد:

- انتخاب تعدادی کلمه، مرتبط با موضوع‌های ورزشی، هنری، علمی و اقتصادی تا دانش‌آموزان با آن‌ها، گزارش، خبر یا داستانی درباره‌ی یک موضوع بنویسند.
- انتخاب تعدادی نقاشی و کپی کردن از روی آن‌ها، به شکلی که دانش‌آموزان بتوانند براساس نقاشی‌ها یا کمیک‌هایی که به آن‌ها داده شده است، داستان بنویسند.
- تهیه‌ی روزنامه، ماهنامه یا کتاب به انتخاب بچه‌ها به صورت گروهی. به این ترتیب، بچه‌ها مهارت‌های آموخته شده از مطالعه و بررسی هر یک از انواع مجله‌ها، روزنامه‌ها و کتاب را مجدداً مرور می‌کنند و به خوبی فرامی‌گیرند.

<http://www.readingrockets.org/article/20793>

نظر دانش‌آموزان را به خود جلب کند. فراگیری مهارت نقاشی کردن، داستان سرایی و خلاقیت ذهن برای نوشتن داستان، از جمله مهارت‌هایی است که بچه‌ها از مطالعه‌ی این مجله‌ها می‌آموزند.

روش کار: مجلات کمیک استریپ، با داشتن تصویرهایی عموماً گویا و نوشته‌های کوتاه، شاید بیش از هر مجله‌ی دیگر نظر دانش‌آموزان را به خود جلب کند. ابتدا درباره‌ی این نوع مجله‌ها با دانش‌آموزان صحبت کنید و سپس از آن‌ها بخواهید مثل مجله، داستانی را انتخاب و براساس آن طراحی کنند. به این ترتیب، قوه‌ی تخیل و داستان‌سرایی، نقاشی و مهارت نوشتن دانش‌آموزان تقویت می‌شود. به دلیل ویژگی‌های خاص این نوع آموزش، از دانش‌آموزان بخواهید هر جلسه داستان کوتاهی را به همین شکل بنویسند.

۴. کتاب‌های مصور

مهارت‌هایی که می‌آموزند: این نوع کتاب‌ها بیشتر برای دانش‌آموزان پایه‌های اول و دوم ابتدایی مناسب است. با مطالعه‌ی این کتاب‌ها، آموزش نوشتاری - دیداری انجام می‌شود؛ به این معنی که دانش‌آموزان به طور هم‌زمان تصویر و نوشتار را می‌بینند و املا و تلفظ صحیح کلمات را همراه با تصویر آن به خاطر می‌سپارند.

روش کار: برای هر جلسه یک کتاب تصویری انتخاب کنید. ابتدا بدون خواندن داستان، از بچه‌ها بخواهید براساس تصاویر کتاب، داستانی بگویند یا بنویسند (برای پایه‌ی اول ابتدایی، گفتن داستان و برای پایه‌ی دوم نوشتن داستان مد نظر است). سپس داستان واقعی خود کتاب را برای آن‌ها بخوانید. به این ترتیب بچه‌ها برای یک کتاب دو داستان (یکی داستان خود و دیگری داستان کتاب) خواهند داشت. این فعالیت، نخست مهارت گفتن یا نوشتن داستان را به آن‌ها می‌آموزد و بعد آن‌ها را به استفاده از کلمات متنوع برای گفتن یا نوشتن داستان وادار می‌دارد.

کلاغ‌ها کبوترها

استدلال

وقتی کبوتری شروع به معاشرت با کلاغ‌ها می‌کند، پرهایش سفید می‌مانند، ولی قلبش سیاه می‌شود.